

sejrrigt frem, nu forelægger denne Venstre-regering et Lovforslag, der er bygget netop paa de Principper.

Det Bojsen-Ingerslevske Forslag gik igennem, og vi fik Loven af 9. April 1891. Socialdemokraterne, Bergs Tilhængere, Hørups Tilhængere stemte imod, ikke fordi de underkendte, at der her forelaa et praktisk Fremskridt, men fordi der ved Siden af forelaa et principielt langt bedre Forslag, der ogsaa praktisk paa dette Tidspunkt vilde have været meget bedre, og som kunde have været gennemført, hvis tilstrækkelig mange havde stemt derfor. Jeg tror, det var godt, at man den Gang markerede sin Modstand imod det Princip, der blev nedlagt i det Bojsen-Ingerslevske Forslag, og derved holdt Kampen derimod oppe i de mange Aar, indtil den Kamp nu bryder sejrrigt igennem. Praktisk talt bragte selvfølgelig det Bojsenske Lovforslag en vis Forbedring af de gamles Kaar, det er ubestrideligt. Praktisk talt har den gældende Lovgivning fra 1891 bragt en Del Glæde og Velsignelse i mange gamles Hjem, hvor ellers de gamle simpelt hen vilde have været henvist til Fattigvæsenet. Men principielt og derved i Virkeligheden ogsaa praktisk har hele denne Lovgivning haft sine meget betænkelige Sider; den har, som det allerede den Gang blev fremhævet fra Knudsens, Bergs og Hørups Side, saa langt fra været en Tilskyndelse til Sparsommelighed, at den snarere har maattet opfordre til det modsatte.

Det var heller ikke meget, der praktisk blev gennemført den Gang; Loven af 9. April 1891 skulde det første Aar kun medføre en Udgift for Statskassen af 1 Mill. Kr. og derpaa efter nogle Aars Forløb en Udgift paa 2 Mill. Kr. Der var ikke fastsat noget i Loven om, at Kommunerne kunde kræve Halvdelen af deres Udgifter af Statskassen. Fra Aar til Aar maatte man kæmpe overfor de daværende Højre-regeringer for at opnaa, gennem Ændringer paa Finansloven eller ved særligt Lovforslag, at det Beløb, der blev sparet for Statskassen det ene Aar, blev overført til det andet. Højre hævdede, at Bestemmelserne i Loven af 9. April 1891 var det yderste, det havde kunnet gaa med til, og det kunde ikke strække sig videre.

Man naaede dog forskellige Fremskridt. Jeg skal lige nævne det; jeg havde selv den Ære for et Par og tyve Aar siden her i Tinget at være Medforslagsstiller til et socialdemokratisk Lovforslag, der søgte at gennemføre faste Minimaltakster og paa mange andre Maader at forbedre Loven. Det Lovforslag blev ikke gennemført, men

det gav Stødet til, at vi i 1899 fik en Lov, der forøgede Statstilskuddet til 2½ Mill. Kr.; længere var man ikke kommet endnu. Vi arbejdede videre. I 1902 blev der gennemført en Lov, som fastslog, at Staten altid skulde yde Halvdelen af, hvad Kommunerne havde ydet. Endvidere blev der givet Tilladelse for de gamle til at have en vis lille Indtægt, uden at den skulde fradrages i Alderdoms-understøttelse. Tillige kæmpede vi den Gang for, at de 10 Aar, man skulde have holdt sig fri af Fattigvæsenet for at faa Alderdomshjælpen, skulde nedsættes til 5 Aar; men det vilde Landstinget og Højre ikke gaa med til. Det blev et Stridsspørgsmaal; nogle holdt paa, at man skulde oprettholde dette Krav, men saa vilde Loven med den Smule Fremskridt, der kunde naas, være strandet. Jeg husker, at Hørdum arbejdede for, at vi skulde tage de Fremskridt, der den Gang kunde naas, og lade dette med de 10 Aars Nedsættelse til 5 Aar vente nogle Aar, saa kunde vi maaske ogsaa faa det gennemført. Dette er betegnende for Hørdums Politik. De mest interesserede for en Sag, de, der helst vil have de mest radikale og største Fremskridt, kan paa visse Tidspunkter blive de mest moderate. De er livsinteresserede i Sagen, de bryder sig ikke om at stille noget radikalt op, de ønsker at faa gennemført de reelle Fremskridt, som er mulige i det paa-gældende Øjeblik. Det er ikke, fordi de ikke kunde ønske at gaa meget længere — enhver kan sige sig selv, at Hørdum umaa-delig gerne vilde være gaaet fra de 10 Aar ned til de 5 Aar. Senere, i 1908, da Sagen stod paa, at nu kunde vi faa en Nedgang fra 10 Aar til 5 Aar gennemført — saaledes saa det ud, der blev forelagt Lovforslag derom, Sabroe forelagde det fra vor Side —, da maatte han af daværende Indenrigsminister Berg høre, hvor moderat han havde været i 1902; men Berg sagde: Vi vil ikke modsætte os det Forslag.

Det var, som sagt, Socialdemokraterne, der i 1908 atter optog Forslaget herom. Det gik igennem; vi var kommet ind i hele Alberti-Situationen, og der var fra flere Sider, ogsaa fra konservativ Side, lidt Tilbøjelighed til Eftergivenhed. I 1908 fik vi da det Fremskridt, at de 10 Aar blev nedsat til 5. Hermed standsede imidlertid Forbedringen lovgivningsmæssigt. Ude i Landet foregik der en stor Forbedring, idet Administrationen gennem Kommunerne, særlig hvor Socialdemokratiet rykkede frem, blev stadig humanere; men der kom lovgivningsmæssigt set en stor Standsning, idet